

C/2026/37

16.1.2026

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité

Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1119 tot vaststelling van een kader voor de verwezenlijking van klimaatneutraliteit

(COM(2025) 524 final)

(C/2026/37)

Rapporteur: **Teppo SÄKKINEN**

Wetgevingsprocedure	EU Law Tracker
Raadpleging	Europees Parlement, 7.7.2025 Raad, 15.7.2025
Rechtsgrond	Artikel 192, lid 1, en artikel 304 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Documenten van de Europese Commissie	COM(2025) 524 final
Relevante duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)	SDG 13 Klimaatactie
Bevoegde afdeling	Landbouw, Plattelandsontwikkeling en Milieu
Goedkeuring door de afdeling	8.9.2025
Goedkeuring door de voltallige vergadering	18.9.2025
Zitting nr.	599
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	169/4/3

1. AANBEVELINGEN

1.1. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) is ingenomen met de voorgestelde wijziging van de klimaatwet, die een bindende klimaatdoelstelling voor 2040 bevat, namelijk een vermindering van de netto-uitstoot van broeikasgassen met 90 % ten opzichte van 1990. Het EESC bevestigt zijn steun voor de klimaatdoelstelling om de netto-uitstoot tegen 2040 met 90 % te verminderen, want dit strookt met de wetenschappelijke inzichten over het billijke aandeel van Europa in de inspanningen om de 1,5 °C-doelstelling te halen⁽¹⁾. Aangezien Europa het snelst opwarmende continent is, heeft Europa er alle belang bij dat er op mondiaal niveau doortastende klimaatmaatregelen worden genomen.

1.2. Het EESC steunt de door de Commissie gekozen aanpak om richtsnoeren voor ondersteunend beleid in artikel 1 van de wijziging van de klimaatwet op te nemen. Dit sluit aan bij de eerdere oproep van het EESC om met ondersteunende maatregelen het concurrentievermogen van de Europese industrie en een rechtvaardige transitie te waarborgen en om alle koolstofvrije en koolstofarme technologieën op kosteneffectieve wijze in te zetten, omdat alleen zo de ambitieuze doelstelling van 90 % kan worden gehaald.

⁽¹⁾ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité — Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Onze toekomst veiligstellen — De klimaatdoelstelling van Europa voor 2040 en de weg naar klimaatneutraliteit tegen 2050 met het oog op de totstandbrenging van een duurzame, rechtvaardige en welvarende samenleving (COM(2024) 63 final) (PB C, C/2024/4667, 9.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4667/oj>).

1.3. Om in de aanloop naar COP30 een zo groot mogelijke diplomatieke invloed van de EU te waarborgen en verdere uitholling van haar geloofwaardigheid te voorkomen, dringt het EESC er bij de Raad en het Parlement op aan om uiterlijk in september respectievelijk begin oktober overeenstemming te bereiken over de klimaatdoelstelling voor 2040 en de bijbehorende nationaal bepaalde bijdrage. Dit tijdschema zou de EU in staat stellen om constructief samen te werken met haar internationale partners en andere grote uitstoters en het voortouw te nemen bij de invulling van deze mondiale ambitie.

1.4. Bij de bescherming van het klimaat moet het terugdringen van de uitstoot in de EU prioriteit krijgen. De lat moet zo hoog mogelijk worden gelegd. Internationale credits kunnen de nodige flexibiliteit bieden om de doelstelling voor 2040 te halen. Deze credits mogen echter alleen worden gebruikt als hun hoge integriteit gewaarborgd is en ze gebaseerd zijn op EU-wetgeving en het kredietmechanisme van de Overeenkomst van Parijs. Er dient rekening te worden gehouden met de gerechtvaardigde bezorgdheid over de integriteit ervan en er moet worden vermeden dat ze klimaatmaatregelen binnen de EU zouden vervangen of sociale of milieuschade veroorzaken. Bovendien moeten de credits in overeenstemming zijn met andere externe en interne beleidsmaatregelen van de EU. Het EESC beveelt aan een EU-breed orgaan op te richten voor de aankoop, controle en kwaliteitsborging van de credits. Internationale credits mogen niet worden gebruikt om aan het ETS te voldoen.

1.5. Het EESC wijst erop dat de toekomstige uitbreiding van de EU waarschijnlijk zal plaatsvinden binnen het tijdsbestek van de klimaatdoelstelling voor 2040. Het EESC roept de Europese Commissie op om duidelijkheid te verschaffen over de impact van deze uitbreiding op de klimaatdoelstelling voor 2040. Daarbij moet onder andere worden uitgelegd hoe het referentiejaar 1990 en de doelstelling van 90 % emissiereductie berekend zullen worden als de EU wordt uitgebreid. Het EESC roept de Commissie ook op om de kandidaat-lidstaten meer te steunen, zodat zij zich tijdig kunnen aanpassen aan het klimaat- en energiebeleid van de EU.

1.6. Het EESC stelt voor om internationale credits die in kandidaat-lidstaten van de EU worden gegenereerd voorrang te geven. Aangezien deze landen potentiële toekomstige lidstaten zijn, mag worden verwacht dat de betreffende projecten rechtstreeks zullen bijdragen aan de klimaatdoelstellingen van de EU. Om dit potentieel te benutten en rekening te houden met het tijdschema voor de uitbreiding, stelt het EESC voor dat internationale credits uit kandidaat-lidstaten vanaf 2031 mogen worden meegerekend voor de klimaatdoelstelling van 2040.

1.7. Ter ondersteuning van de ontwikkeling van het beleidskader voor 2040 vraagt het EESC de Commissie een samenvattende effectbeoordeling voor te leggen waarin de nadruk ligt op de doelstelling van 90 %, en waarin onder meer wordt ingegaan op de gevolgen van het gebruik van internationale credits.

1.8. Om een koers uit te stippelen naar de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen die het concurrentievermogen van Europa versterkt en hoogwaardige banen creëert, beveelt het EESC aan om de uitvoer van schone technologieën in de wijziging van de klimaatwet op te nemen en om een scorebord voor een schone industrie in te voeren. Dit scorebord zou gegevens bijhouden over werkgelegenheid, innovatie en exportgroei in nettonulsectoren, met als doel om de evaluatie van het concurrentievermogen van de EU te ondersteunen en exportgerichte decarbonisatietrajecten te prioriteren.

1.9. Omdat de Europese agrovoedingssector bijzonder zwaar wordt getroffen door de klimaatverandering én moet concurreren met landen waar de milieuregels minder streng zijn, stelt het EESC voor om voedselzekerheid op te nemen in de wijziging van de klimaatwet als een van de elementen die bij toekomstige wetgevingsvoorstellen in aanmerking moeten worden genomen. Het EESC benadrukt dat landbouwers en boseigenaren een bijzonder belangrijke rol spelen als hoeders van koolstofputten op het land. Duurzame praktijken in de landbouw dragen bij tot het verminderen van de uitstoot en het versterken van de veerkracht, terwijl ze tegelijkertijd het behoud van natuurlijke hulpbronnen, biodiversiteit en gezonde ecosystemen bevorderen en een positief effect hebben op zowel de productie als de levenskwaliteit van plattelandsgemeenschappen.

1.10. Om de publieke steun voor het Europese klimaatbeleid te waarborgen en alle lagen van de samenleving erbij te betrekken, onderstreept het EESC dat een brede dialoog met belanghebbenden moet worden gevoerd, waaronder met alle relevante sectoren, de sociale partners en het maatschappelijk middenveld bij de vaststelling van het kader voor na 2030 en de ontwikkeling van ondersteunend beleid. Meer bepaald moet de bestrijding van energiearmoede worden erkend in de wijziging van de klimaatwet.

1.11. Het EESC beseft dat de Europese defensie en veiligheid dringend versterkt moeten worden en roept de Commissie daarom op om technologische oplossingen die zowel de defensie- als de klimaatdoelstellingen dienen, te identificeren en te bevorderen. Daarbij valt te denken aan bijv. schone energie voor kritieke infrastructuren, gedecentraliseerde schone energie voor militaire logistiek en koolstofarme materialen voor uitrustingen en constructie. Dergelijke synergieën moeten zowel in klimaat- als in industriële strategieën worden verankerd.

2. TOELICHTING

2.1. Het Europees Economisch en Sociaal Comité was de eerste Europese instelling die al in 2024 stelling nam over de klimaatdoelstelling voor 2040. Het EESC bevestigt de standpunten die het in advies NAT/931 ⁽²⁾ heeft ingenomen, waaronder zijn steun voor een vermindering van de uitstoot met 90 % tegen 2040. Volgens het advies van de Europese wetenschappelijke adviesraad inzake klimaatverandering (ESABCC) zet het streven binnen de EU naar een nettoreductie van de uitstoot met 90-95 % tegen 2040 de EU op een haalbare en geloofwaardige weg naar klimaatneutraliteit ⁽³⁾.

2.2. Zoals aangegeven in advies NAT/931 benadrukt het EESC dat deze ambitieuze doelstelling alleen kan worden bereikt als er ondersteunende maatregelen zijn om het concurrentievermogen van de Europese industrie en een rechtvaardige transitie te waarborgen en als alle mogelijke koolstofvrije en koolstofarme technologieën op kosteneffectieve wijze worden ingezet. Bovendien heeft de geopolitieke onrust van het afgelopen jaar duidelijk gemaakt dat het tijd is om de defensie en veiligheid van Europa te versterken. Het is ook in het belang van zijn veiligheid dat Europa zijn afhankelijkheid van ingevoerde fossiele brandstoffen afbouwt.

2.3. Een ambitieuze doelstelling voor 2040 hangt samen met het halen van een netto-emissiereductie van ten minste 55 % tegen 2030. Het EESC is ingenomen met de recente beoordeling ⁽⁴⁾ van de Europese Commissie dat de lidstaten hun achterstand bij het behalen van de energie- en klimaatdoelstellingen voor 2030 in de nationale energie- en klimaatplannen bijna hebben ingelopen. Tegelijkertijd roept het EESC op om de focus te blijven leggen op de uitvoering van de "Fit for 55"-wetgeving en op de ondersteuning van Europese bedrijven en huishoudens bij hun aanpassing aan de nieuwe regelgeving.

2.4. In haar mededeling van 2024 heeft de Commissie effectbeoordelingen gepresenteerd over de klimaatdoelstelling voor 2040. Het voorgestelde streefcijfer van 90 % houdt het midden tussen de twee opties die in de beoordeling worden besproken: 85-90 % en 90-95 %. Om het beleidskader voor 2040 goed vorm te geven, vraagt het EESC de Commissie een samenvattende effectbeoordeling voor te leggen die specifiek ingaat op de doelstelling van 90 % en op de mogelijke rol van internationale koolstofcredits bij het behalen van dit doel.

2.5. Het EESC heeft eerder al meer omvattende bedenkingen en voorstellen geformuleerd over de klimaatdoelstelling voor 2040 in zijn advies NAT/931. Dit advies bouwt daarop voort en richt zich nu vooral op het voorstel tot wijziging van de klimaatwet, evenals op aanvullende kwesties die sinds het vorige advies aan het licht zijn gekomen.

De doelstelling voor 2040 en het mondiale klimaatbeleid

2.6. Tijdens zijn zitting van juli 2025 heeft het EESC benadrukt dat klimaat, vrede en veiligheid nauw met elkaar verbonden zijn. Het riep de EU op een geloofwaardige en daadkrachtige leidersrol op zich te nemen in de wereldwijde klimaatdiplomatie (REX/599). De EU is slechts verantwoordelijk voor 6 % van de wereldwijde uitstoot. Om de opwarming van de aarde tot 1,5 graden te beperken, zijn daarom niet alleen krachtige klimaatmaatregelen binnen de EU nodig, maar moet ook met andere grote uitstoters worden samengewerkt.

2.7. Het klimaatdoel voor 2040 vormt de basis voor de nieuwe nationaal bepaalde bijdrage van de EU, die uiterlijk in september moet worden ingediend, zodat deze op tijd is voor de COP30 in Brazilië. Het EESC dringt er bij de Raad en het Parlement op aan snel werk te maken van de goedkeuring van het streefcijfer voor 2040 en de bijbehorende nationaal bepaalde bijdrage, met inbegrip van een indicatief tussendoel voor 2035. Het niet indienen van een nationaal bepaalde bijdrage heeft de positie van Europa in de mondiale klimaatonderhandelingen al verzwakt en Europa minder mogelijkheden gegeven om druk uit te oefenen op andere economieën om ambitieuze nationaal bepaalde bijdragen aan te nemen.

⁽²⁾ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité — Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Onze toekomst veiligstellen — De klimaatdoelstelling van Europa voor 2040 en de weg naar klimaatneutraliteit tegen 2050 met het oog op de totstandbrenging van een duurzame, rechtvaardige en welvarende samenleving (COM(2024) 63 final) (PB C, C/2024/4667, 9.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/4667/oj>).

⁽³⁾ ESABCC 2025, *Staying the course on climate action essential to EU security and competitiveness*, <https://climate-advisory-board.europa.eu/news/staying-the-course-on-climate-action-essential-to-eu-security-and-competitiveness>.

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_1337.

2.8. De wereldwijde klimaatdiplomatie staat voor steeds grotere uitdagingen, vooral nu de Verenigde Staten zich voor de tweede keer uit de Overeenkomst van Parijs hebben teruggetrokken. Toch zijn er ook positieve ontwikkelingen. Het EESC neemt met name kennis van de baanbrekende overeenkomst van de Internationale Maritieme Organisatie (IMO) over een nettonuluitstoot voor de wereldwijde scheepvaart. Hiermee wordt voor het eerst een wereldwijde koolstofprijs ingevoerd ⁽⁵⁾.

2.9. China is momenteel de grootste uitstoter van broeikasgassen ter wereld. In 2023 heeft China de cumulatieve historische uitstoot van de EU ingehaald ⁽⁶⁾. Toch zou de uitstoot van China in 2025 zijn piek kunnen hebben bereikt omdat er intussen steeds meer op schone energie wordt ingezet ⁽⁷⁾. Dit zou dan betekenen dat ook de wereldwijde uitstoot in de jaren 2020 zijn hoogste punt bereikt, zoals het Internationaal Energieagentschap in 2023 heeft voorspeld ⁽⁸⁾. Nieuwe bronnen van energieverbruik, zoals datacenters en AI, zouden deze ontwikkeling echter ook in de weg kunnen staan als ze op fossiele brandstoffen terugvallen voor hun energie. China is van plan een nationaal bepaalde bijdrage voor de hele economie in te dienen die alle broeikasgassen omvat.

2.10. Hoewel China een economische concurrent en systemische rivaal van de EU is, is het een essentiële partner voor samenwerking in de strijd tegen de klimaatverandering. De EU en China zouden kunnen fungeren als “dubbele motor” ⁽⁹⁾ voor internationale klimaatgovernance en het koolstofarm maken van de economie, ter vervanging van de samenwerking tussen de VS en China op klimaatgebied die centraal stond in de Overeenkomst van Parijs. Tegelijkertijd blijft het voor Europa een strategische prioriteit om de risico's van een te grote afhankelijkheid van China voor cruciale technologieën, onderdelen en grondstoffen te beperken. De EU zou de formulering van een ambitieuze klimaatdoelstelling voor 2040 moeten aangrijpen om druk uit te oefenen op China om een even ambitieus doel na te streven.

2.11. Het mogelijke gebruik van artikel 6 van de Overeenkomst van Parijs als een beperkt onderdeel van de EU-klimaatdoelstelling voor 2040 zou kansen bieden voor versterkte samenwerking tussen het Noorden en Zuiden op klimaatgebied, als aanvulling op de bestaande klimaatfinanciering. De terugtrekking van de Verenigde Staten uit de multilaterale en bilaterale samenwerking op het gebied van klimaat en energie mag er niet toe leiden dat alleen China overblijft als enige samenwerkingspartner voor ontwikkelingslanden bij hun overstap naar schone energie.

Uitbreiding van de EU en de klimaatdoelstelling voor 2040

2.12. Het EESC wijst erop dat de toekomstige uitbreiding van de EU waarschijnlijk zal plaatsvinden binnen het tijdsbestek van de klimaatdoelstelling voor 2040. De toetreding van nieuwe lidstaten zal de totale uitstoot in de EU verhogen, maar biedt tegelijk ook de kans om de transformatie van hun energie- en industriële sectoren te versnellen door hen te integreren in het EU-klimaatbeleid. Op die manier kan de uitbreiding van de EU ook een krachtig middel zijn om klimaatmaatregelen te ondersteunen. De nieuwe lidstaten kunnen ook bijdragen aan de decarbonisatie van de hele EU door toegang te bieden tot natuurlijke hulpbronnen, industriële capaciteit en expertise op energiegebied. Tegelijkertijd kunnen de kandidaat-lidstaten het moeilijk hebben om zich aan te passen aan het klimaat- en energiebeleid van de EU, zoals bijvoorbeeld het emissiehandelssysteem.

2.13. De kandidaat-lidstaten die momenteel toetredingsgesprekken voeren, de Westelijke Balkan, Oekraïne en Moldavië, zijn samen goed voor 10-15 % van de totale uitstoot in de EU. Omdat de uitstoot in veel van deze landen stabiel is gebleven, terwijl die in de EU daalt, zou hun toetreding de totale uitstoot in de EU kunnen doen stijgen. Oekraïne is zwaar getroffen door de aanhoudende wrede aanvalsoorlog die door Rusland is begonnen. Als in de toekomstige lidstaten geen vooruitgang wordt geboekt op het gebied van emissies, zal de EU het moeilijker krijgen om haar klimaatdoelstellingen te halen, met name die voor 2040 en 2050. Dit zal ook gevolgen hebben voor haar nationaal bepaalde bijdragen. Het is dan ook in het belang van de EU om de decarbonisatie van de kandidaat-lidstaten te ondersteunen.

⁽⁵⁾ <https://www.imo.org/en/MediaCentre/PressBriefings/pages/IMO-approves-netzero-regulations.aspx>.

⁽⁶⁾ Carbon Brief 2024, *Analysis: China's emissions have now caused more global warming than EU*, <https://www.carbonbrief.org/analysis-chinas-emissions-have-now-caused-more-global-warming-than-eu/>.

⁽⁷⁾ Carbon Brief 2025, <https://www.carbonbrief.org/analysis-clean-energy-just-put-chinas-co2-emissions-into-reverse-for-first-time/>.

⁽⁸⁾ Internationaal Energieagentschap 2023, *World Energy Outlook 2023*, <https://www.iea.org/reports/world-energy-outlook-2023>.

⁽⁹⁾ Instituut voor Europees milieubeleid (IEEP), CGTN Europe 2025, *Powering the Twin Engines: Navigating China-EU Climate Cooperation*, <https://ieep.eu/wp-content/uploads/2025/06/Powering-the-Twin-Engines-Navigating-China-EU-Climate-Cooperation-2025.pdf>.

2.14. Het EESC roept de Europese Commissie op om duidelijkheid te verschaffen over de impact van deze uitbreiding op de klimaatdoelstelling voor 2040. Daarbij moet onder andere worden uitgelegd hoe het referentiejaar 1990 en de doelstelling van 90 % emissiereductie berekend zullen worden als de EU wordt uitgebreid. Het EESC roept de Commissie ook op om de kandidaat-lidstaten meer te steunen, zodat zij zich tijdig kunnen aanpassen aan het klimaat- en energiebeleid van de EU. Het mogelijke gebruik van internationale credits om de klimaatdoelstelling voor 2040 te halen, kan een doeltreffende manier zijn om kandidaat-lidstaten te ondersteunen en tegelijkertijd rechtstreeks bij te dragen aan de nationaal bepaalde bijdragen en klimaatdoelstellingen van de EU.

Internationale credits als onderdeel van de doelstelling voor 2040 en het klimaatbeleid van de EU

2.15. In de wijziging van de klimaatwet stelt de Commissie voor dat uit hoofde van artikel 6 van de Overeenkomst van Parijs vanaf 2036 in beperkte mate gebruik kan worden gemaakt van hoogwaardige internationale koolstofcredits om de doelstelling voor 2040 te ondersteunen, ten belope van maximaal 3 % van de netto-uitstoot van de EU in 1990. Artikel 6 biedt landen de mogelijkheid om samen te werken en handel te drijven op het gebied van emissiereducties en -verwijderingen. De nog uitstaande regelingen en richtsnoeren met betrekking tot artikel 6 werden uiteindelijk in 2024 tijdens de COP 29 in Bakoe aangenomen.

2.16. Tot 2020 mochten internationale koolstofcredits nog worden gebruikt binnen het Europese emissiehandelssysteem (ETS), maar het huidige EU-klimaatbeleid staat het gebruik van internationale credits voor het behalen van de EU-klimaatdoelstelling niet toe. Toch willen sommige EU-lidstaten wel gebruikmaken van Artikel 6 om hun eigen klimaatdoelen te halen, die verder gaan dan de EU-verplichtingen.

2.17. Internationale samenwerking via artikel 6 kan de weg vrijmaken voor meer klimaatmaatregelen en -ambities doordat landen mitigatieprojecten met de hoogste klimaatimpact tegen de laagste kosten kunnen ondersteunen. Artikel 6 kan ook een platform bieden voor versterkte samenwerking tussen Noord en Zuid, en duurzame ontwikkelingsdoelstellingen ondersteunen. Volgens het Milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP) hebben al 60 landen bilaterale overeenkomsten gesloten waarin zij artikel 6 willen toepassen, als investeerders of als gastland voor klimaatprojecten ⁽¹⁰⁾.

2.18. Het EESC erkent dat een beperkt gebruik van internationale credits extra flexibiliteit kan bieden om de ambitieuze doelstelling van 90 % te halen. Er bestaan echter ernstige twijfels over de integriteit van credits die op grond van artikel 6 worden afgegeven. Projecten die met koolstofcredits zijn gefinancierd, lagen onder vuur omdat er te weinig transparantie, additionaliteit en betrokkenheid van de lokale bevolking was. Het EESC merkt op dat het Europees Wetenschappelijk Adviescomité voor Klimaatverandering (ESABCC) heeft afgeraden ⁽¹¹⁾ gebruik te maken van internationale credits om de doelstelling voor 2040 te halen, omdat dit geld kan wegtrekken van binnenlandse investeringen en de milieu-integriteit kan ondermijnen.

2.19. Dat de Commissie met voorstellen komt om de oorsprong, kwaliteitscriteria en andere voorwaarden voor het verwerven en het gebruik van internationale koolstofcredits in het Unierecht te reguleren, acht het EESC dan ook noodzakelijk. Het gebruik van internationale koolstofcredits moet strikt worden gecontroleerd om ervoor te zorgen dat aan de vastgestelde wettelijke vereisten wordt voldaan en moet gebaseerd zijn op een grondige effectbeoordeling.

2.20. Het EESC beveelt aan dat alleen internationale credits met een hoge integriteit in het EU-klimaatbeleid mogen worden opgenomen. De voorwaarden hiervoor moeten worden vastgesteld in samenwerking met het ESABCC en het overeenkomstig artikel 6, lid 4, ingestelde toezichthoudende orgaan op basis van het kredietmechanisme van de Overeenkomst van Parijs. Om de transparantie te vergroten en de ambities binnen de EU niet te ondermijnen, mogen deze credits niet worden gebruikt als vervanging voor inspanningen binnen de EU, in sectoren waar kostenefficiënte emissiereductie mogelijk is. Alleen credits van projecten waarvan de additionaliteit en de sociale en milieugaranties kunnen worden aangetoond, mogen worden toegestaan.

⁽¹⁰⁾ <https://unepccc.org/article-6-pipeline/>.

⁽¹¹⁾ <https://climate-advisory-board.europa.eu/news/staying-the-course-on-climate-action-essential-to-eu-security-and-competitiveness>.

2.21. Naast de eisen rond integriteit moet het gebruik van internationale credits ook in overeenstemming zijn met andere externe en interne beleidsdoelstellingen van de EU. Dit geldt onder andere voor de aard en de inhoud van de projecten en voor de landen waar deze worden uitgevoerd. Projecten die rechtstreeks strategische concurrenten van de Europese industrieën financieren, moeten worden vermeden. De projecten moeten ook neveneffecten op het gebied van duurzame ontwikkeling nastreven, zoals het uitbannen van energiearmoede, en ze moeten het gebruik en de uitvoer van Europese schone technologieën en klimaatoplossingen bevorderen.

2.22. De selectie van gastlanden voor projecten in het kader van artikel 6 kan helpen om de partnerschappen van de EU met derde landen te verdiepen. Om strategische synergieën te creëren en de impact te vergroten, zouden bij voorkeur projecten kunnen worden geselecteerd in landen die verbonden zijn aan bestaande initiatieven zoals de partnerschappen voor schone handel en investeringen, de partnerschappen voor een rechtvaardige energietransitie en het EU-nabuuerschapsbeleid, en die de minst ontwikkelde landen ondersteunen. Zoals de Commissie opmerkt, moet het gebruik van internationale credits gepaard gaan met ambitieuzere nationaal bepaalde bijdragen in de gastlanden.

2.23. Het EESC pleit er met name voor om de mogelijkheden voor samenwerking met kandidaat-lidstaten van de EU in het kader van artikel 6 te onderzoeken. Dergelijke samenwerking zou hun toetredingstraject tot de EU ondersteunen en zou rechtstreeks bijdragen aan de nationaal vastgestelde bijdragen en aan klimaatdoelstellingen van de EU. Daarom is het risico minder groot dat internationale credits uit de kandidaat-lidstaten klimaatmaatregelen binnen de EU vervangen. Om rekening te houden met dit potentieel en het tijdschema voor de uitbreiding, stelt het EESC voor om internationale credits die in kandidaat-lidstaten worden gegenereerd vanaf 2031 mee te tellen voor de doelstelling voor 2040. Deze credits moeten voldoen aan dezelfde hoge kwaliteitsnormen als andere toegestane credits. Daarnaast moet worden overwogen om ook 'policy crediting' (het toekennen van credits voor emissiereducties als gevolg van beleidsinterventies) toe te staan. Dat zou kunnen helpen om een systeemverandering op gang te brengen en deze landen sneller in lijn te brengen met het klimaat- en energiebeleid van de EU ⁽¹²⁾.

2.24. Met een EU-breed orgaan of platform kan de vraag worden gebundeld, kan de impact van projecten op het klimaat en de nevenvoordelen worden vergroot en kan de kwaliteit van projecten beter worden gecontroleerd en gewaarborgd. Dit zou effectiever zijn dan wanneer individuele lidstaten elk afzonderlijk projecten inkopen. Het EESC beveelt aan om bestaande internationale modellen, zoals het gezamenlijke kredietmechanisme in Japan of de Zwitserse stichting voor klimaatbescherming en CO₂-compensatie (KliK), te gebruiken als benchmark en de oprichting van een soortgelijk EU-breed orgaan te overwegen.

2.25. Er zijn verschillende manieren om internationale samenwerking in het EU-klimaatbeleid op te nemen, bijvoorbeeld per sector (ETS, ESR en LULUCF) en per actor (Commissie, lidstaat of bedrijven). Het EESC is het eens met het standpunt van de Commissie dat dergelijke internationale credits niet mogen worden gebruikt om aan het ETS te voldoen. Internationale credits moeten daarom voornamelijk door de lidstaten worden gebruikt, met steun van de Commissie.

2.26. Het emissiehandelssysteem (ETS) is het belangrijkste instrument van de EU om de uitstoot te verminderen en de klimaatdoelstellingen voor 2030 en 2040 te halen. Een voorspelbare koolstofprijs is van cruciaal belang om investeringen in decarbonisatie aantrekkelijk te maken. Het EESC benadrukt dan ook dat de integriteit van het systeem moet worden gewaarborgd en waarschuwt tegen het opnieuw invoeren van internationale credits in het ETS, aangezien dit de markt zou kunnen verstoren. Het ETS kan het best worden verbeterd door het te koppelen aan solide maatregelen voor koolstofverwijdering in de EU.

Rol van koolstofverwijdering en flexibiliteit

2.27. Het EESC benadrukt dat daadwerkelijke emissiereducties kunnen worden bereikt door geleidelijk af te stappen van fossiele brandstoffen. Hoewel koolstofverwijdering een steeds grotere rol speelt bij de verwezenlijking van de klimaatdoelstellingen van de EU naarmate het koolstofarm maken van de economie vordert, brengt een te grote afhankelijkheid van landgebonden en industriële koolstofputten onzekerheden met zich mee én het risico dat we afhankelijk blijven van fossiele brandstoffen of putten kwijtraken als gevolg van bosbranden, plagen en andere gevaren. De verwijdering speelt een belangrijke aanvullende rol. Flexibiliteiten tussen individuele sectoren kunnen helpen om de klimaatdoelstellingen kostenefficiënt te halen, maar moeten in de eerste plaats de uitstoot verminderen.

⁽¹²⁾ Perspectives Climate Group 2025, *Methodologies for policy crediting under the Paris Agreement Crediting Mechanism*, <https://perspectives.cc/publication/methodologies-for-policy-crediting-under-the-paris-agreement-crediting-mechanism/>.

2.28. In het advies NAT/931 heeft het EESC de Commissie gevraagd om wetenschappelijk en economisch te onderzoeken hoeveel reductie en hoeveel verwijdering optimaal is. Uit recente modellen van het ESABCC en het JRC ⁽¹³⁾ blijkt dat de verwachte capaciteit van landgebonden putten erg onzeker wordt na 2030 als gevolg van de toenemende vatbaarheid voor de gevolgen van de klimaatverandering. Het Comité stelt daarom voor om bij wijze van voorzorgsmaatregel in de doelstelling voor 2040 bijvoorbeeld een maximum van 5 % vast te stellen voor het aandeel van koolstofverwijdering op het land binnen de totale inspanning. Op die manier zou dit ervoor zorgen dat directe emissiereducties voorrang krijgen, terwijl tegelijkertijd wordt benadrukt dat het noodzakelijk is de koolstofputten te behouden en te beheren.

2.29. Het EESC benadrukt dat landbouwers en boseigenaren een bijzonder belangrijke rol spelen als hoeders van koolstofputten op het land. Zij kunnen bijdragen aan een grotere opname van koolstof uit de atmosfeer en ook biomassa leveren ter vervanging van fossiele materialen. Het kader voor koolstofverwijderingen en koolstoflandbouwbeheer moet dringend worden geïmplementeerd om dergelijke praktijken te stimuleren. Op de natuur gebaseerde oplossingen, van agrobosbouw tot wetlands en stedelijke groene ruimten, kunnen ook extra voordelen opleveren voor zowel de aanpassing aan de klimaatverandering als de biodiversiteit.

2.30. Het EESC benadrukt dat voedselzekerheid centraal moet blijven staan in het klimaat- en landbouwbeleid, vooral omdat de voedselproductie wereldwijd bedreigd wordt door de gevolgen van de klimaatverandering. Het EESC herhaalt zijn oproep in NAT/931 om in nauw overleg met landbouwers en andere belanghebbenden een indicatieve emissiereductiedoelstelling voor de agrovoedingssector vast te stellen.

2.31. Het EESC steunt het voorstel van de Commissie om strenge maatregelen voor industriële koolstofverwijdering in het ETS op te nemen. Volgens de effectbeoordeling blijven zelfs in de meest ambitieuze scenario's nog restemissies in de sectoren die onder het ETS vallen. De opname van permanente koolstofverwijdering, voornamelijk met BECCS- en DACCS-technologie, kan daarom helpen om de krimpende markt liquide te houden, moeilijk te reduceren emissies te compenseren en stimulansen te bieden om de koolstofafvang op te schalen.

Maatregelen ter ondersteuning van de klimaatdoelstelling voor 2040

2.32. Een ambitieuze klimaatdoelstelling moet gepaard gaan met ondersteunend beleid om het Europese concurrentievermogen en een rechtvaardige transitie te waarborgen en ervoor te zorgen dat alle koolstofvrije en koolstofarme technologieën op kosteneffectieve wijze worden ingezet. Het EESC is dan ook ingenomen met de aanpak van de Commissie om richtsnoeren voor toekomstige wetgevingsvoorstellen in de wijziging van de klimaatwet op te nemen. In het geheel laten ze zien welke economische, sociale en milieuoverwegingen nodig zijn om de klimaatdoelstellingen van de EU te halen. Deze richtsnoeren moeten richting geven aan het klimaatbeleid na 2030, met grondige effectbeoordelingen, en ze moeten de focus leggen op de uitvoering.

2.33. Het EESC is verheugd dat er in de Clean Industrial Deal opnieuw meer aandacht is voor het concurrentievermogen van Europa. In zijn advies NAT/931 heeft het EESC de Commissie verzocht om de toetsing van het concurrentievermogen uit te breiden tot andere grote economieën en ook rekening te houden met hun klimaat-, energie- en industriebeleid en economische indicatoren. Tegen de achtergrond van de recente ontwikkelingen in de VS, waaronder de afschaffing van subsidies voor schone energie en schone industrie als onderdeel van de Inflation Reduction Act, kan de EU zich positioneren als een belangrijke locatie voor investeringen in de productie van schone technologieën en materialen. Europa zou ook moeten proberen om de uitvoer van zijn sector schone technologie systematisch op te drijven. Die is sneller toegenomen dan de uitvoer uit de VS, maar blijft achter bij China, zo staat in de *mededeling over de Uitvoering van de Clean Industrial Deal* ⁽¹⁴⁾. Er zou een scorebord voor een schone industrie kunnen worden ingevoerd, om gegevens bij te houden over werkgelegenheid, innovatie en exportgroei in nettonulsectoren.

⁽¹³⁾ ESABCC 2025 <https://climate-advisory-board.europa.eu/reports-and-publications/2025-02-21-scaling-up-carbon-dioxide-removals-recommendations-for-navigating-opportunities-and-risks-in-the-eu.pdf/@download/file>; JRC 2025 https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/european-forest-carbon-sink-declining-can-we-reverse-trend-2025-07-30_en.

⁽¹⁴⁾ Europese Commissie 2025, COM(2025) 378; https://commission.europa.eu/document/download/ae2ea9ead037-4920-bbf6-a4183b747e34_en?filename=COM_2025_378_1_EN_ACT_part1_v5.pdf.

- 2.34. Een bloeiende Europese industriële basis is een essentieel onderdeel van open strategische autonomie en vormt de basis voor de productie van schone technologieën en materialen. Volgens een analyse van Eurostat ⁽¹⁵⁾ zijn in de EU tussen 2019 en 2023 meer dan 850 000 banen in de industrie verloren gegaan. Het EESC benadrukt daarom dat het belangrijk is koolstoflekkage te voorkomen en eerlijke concurrentie te bevorderen via multilaterale overeenkomsten, handelsakkoorden en EU-beleid. Het EESC herhaalt zijn oproep voor een beleidspakket voor een rechtvaardige transitie voor de arbeidswereld door te anticiperen op veranderingen en deze in goede banen te leiden, met de sociale dialoog en collectieve onderhandelingen als leidraad ⁽¹⁶⁾.
- 2.35. Klimaatbeleid is niet alleen een motor voor de industrie en innovatie, maar heeft ook een cruciale sociale dimensie. Het aanpakken van energiarmoede en het versterken van de sociale cohesie zijn van essentieel belang om een maatschappelijk draagvlak en de rechtvaardigheid van de transitie te waarborgen en zo de geloofwaardigheid en duurzaamheid van klimaatactie te versterken. Een doeltreffende uitvoering van het Sociaal Klimaatfonds is onontbeerlijk om kwetsbare huishoudens en gemeenschappen te beschermen tegen de kosten van de transitie.
- 2.36. Het EESC erkent dat het dringend noodzakelijk is de Europese defensie, veiligheid en paraatheid te versterken en tegelijkertijd te werken aan het halen van onze klimaatdoelstellingen. Volgens de denktank Bruegel ⁽¹⁷⁾ zijn er verschillende synergieën tussen klimaat en defensie, bijvoorbeeld op het gebied van schone energie, innovatie, rechtvaardige transitie en paraatheid. Het EESC roept de Commissie op om actief manieren in kaart te brengen en te bevorderen die ertoe kunnen bijdragen dat de noodzakelijke nadruk op defensie en de defensie-industrie ook leidt tot het behalen van de klimaatdoelstellingen. Bovendien zijn krachtige maatregelen op het gebied van klimaatmitigatie en -adaptatie ook een belangrijk onderdeel van de Europese veiligheid en paraatheid. Volgens de effectbeoordeling zou de EU door haar uitstoot met 90 % te verminderen, haar afhankelijkheid van energie-invoer kunnen verminderen van meer dan 55 % tot 25 %. Dit zou helpen om uiteindelijk de energie-invoer uit Rusland geleidelijk af te bouwen.

3. VOORGESTELDE WIJZIGINGEN OP HET WETGEVINGSVOORSTEL VAN DE EUROPESE COMMISSIE

Wijzigingsvoorstel 1

in verband met aanbeveling 1.4

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het EESC
vanaf 2036 een mogelijke beperkte bijdrage aan de doelstelling voor 2040 van hoogwaardige internationale credits uit hoofde van artikel 6 van de Overeenkomst van Parijs van 3 % van de netto-emissies in de EU van 1990 ter ondersteuning van de EU en derde landen bij het verwezenlijken van trajecten voor nettobroeikasgasreductie die verenigbaar zijn met de doelstelling van de Overeenkomst van Parijs om inspanningen te leveren om de stijging van de wereldwijde gemiddelde temperatuur ruim onder 2 °C te houden en inspanningen te blijven leveren om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven de pre-industriële niveaus — de oorsprong, kwaliteitscriteria en andere voorwaarden voor de verwerving en het gebruik van dergelijke credits worden gereguleerd in het Unierecht;	vanaf 2036, en voor credits uit kandidaat-lidstaten van de EU die momenteel toetredingsonderhandelingen voeren vanaf 2031 , een mogelijke beperkte bijdrage aan de doelstelling voor 2040 van hoogwaardige internationale credits uit hoofde van artikel 6 van de Overeenkomst van Parijs van 3 % van de netto-emissies in de EU van 1990 ter ondersteuning van de EU en derde landen bij het verwezenlijken van trajecten voor nettobroeikasgasreductie die verenigbaar zijn met de doelstelling van de Overeenkomst van Parijs om inspanningen te leveren om de stijging van de wereldwijde gemiddelde temperatuur ruim onder 2 °C te houden en inspanningen te blijven leveren om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven de pre-industriële niveaus — de oorsprong, kwaliteitscriteria en andere voorwaarden voor de verwerving en het gebruik van dergelijke credits worden gereguleerd in het Unierecht;

Motivering

Vermeld in de hoofdstukken “Uitbreiding van de EU en de klimaatdoelstelling voor 2040” en “Internationale credits als onderdeel van de doelstelling voor 2040 en het klimaatbeleid van de EU”.

⁽¹⁵⁾ EVV 2024: EU loses almost a million manufacturing jobs in just 4 years <https://www.etuc.org/en/pressrelease/eu-loses-almost-million-manufacturing-jobs-just-4-years>.

⁽¹⁶⁾ Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité — Wetgevingsvoorstel voor een rechtvaardige transitie en EU-beleidsinstrumenten voor een socialere Europese Green Deal (initiatiefadvies) (PB C, C/2025/772, 11.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/772/oj>).

⁽¹⁷⁾ Bruegel 2025, <https://www.bruegel.org/analysis/defence-and-climate-seven-points-common-agenda>.

Wijzigingsvoorstel 2

in verband met aanbeveling 1.4

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het EESC
vanaf 2036 een mogelijke beperkte bijdrage aan de doelstelling voor 2040 van hoogwaardige internationale credits uit hoofde van artikel 6 van de Overeenkomst van Parijs van 3 % van de netto-emissies in de EU van 1990 ter ondersteuning van de EU en derde landen bij het verwezenlijken van trajecten voor nettobroeikasgasreductie die verenigbaar zijn met de doelstelling van de Overeenkomst van Parijs om inspanningen te leveren om de stijging van de wereldwijde gemiddelde temperatuur ruim onder 2 °C te houden en inspanningen te blijven leveren om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven de pre-industriële niveaus — de oorsprong, kwaliteitscriteria en andere voorwaarden voor de verwerving en het gebruik van dergelijke credits worden gereguleerd in het Unierecht;	vanaf 2036 een mogelijke beperkte bijdrage, met uitzondering van het gebruik voor naleving in het EU-ETS , aan de doelstelling voor 2040 van hoogwaardige internationale credits uit hoofde van artikel 6 van de Overeenkomst van Parijs van 3 % van de netto-emissies in de EU van 1990 ter ondersteuning van de EU en derde landen bij het verwezenlijken van trajecten voor nettobroeikasgasreductie die verenigbaar zijn met de doelstelling van de Overeenkomst van Parijs om inspanningen te leveren om de stijging van de wereldwijde gemiddelde temperatuur ruim onder 2 °C te houden en inspanningen te blijven leveren om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven de pre-industriële niveaus — de oorsprong, kwaliteitscriteria, monitoring-, rapportage-, transparantie- en aansprakelijkheidsinstrumenten en andere voorwaarden voor de verwerving en het gebruik van dergelijke credits worden gereguleerd in het Unierecht;

Motivering

Vermeld in de hoofdstukken “Uitbreiding van de EU en de klimaatdoelstelling voor 2040” en “Internationale credits als onderdeel van de doelstelling voor 2040 en het klimaatbeleid van de EU”.

Wijzigingsvoorstel 3

in verband met aanbeveling 1.4

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het EESC
h) de noodzaak van een billijke en sociaal rechtvaardige transitie voor iedereen;	h) de noodzaak van een billijke en sociaal rechtvaardige transitie voor iedereen, met inbegrip van het terugdringen van energiearmoede;

Motivering

Vermeld in het hoofdstuk “Maatregelen ter ondersteuning van de klimaatdoelstelling voor 2040”.

Wijzigingsvoorstel 4

in verband met aanbeveling 1.8

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het EESC
j) klimaatactie als aanjager van investeringen en innovatie;	j) klimaatactie als aanjager van investeringen, innovatie en export van schone technologieën en oplossingen;

Motivering

Vermeld in het hoofdstuk “Maatregelen ter ondersteuning van de klimaatdoelstelling voor 2040”.

Wijzigingsvoorstel 5

in verband met aanbeveling 1.9

Door de Europese Commissie voorgestelde tekst	Wijzigingsvoorstel van het EESC
<i>nieuw punt (x) toevoegen aan artikel 1, lid 5</i>	(x) zorgen voor voedselzekerheid;

Motivering

Vermeld in het hoofdstuk "Rol van koolstofverwijdering en flexibiliteit".

Brussel, 18 september 2025.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Oliver RÖPKE
